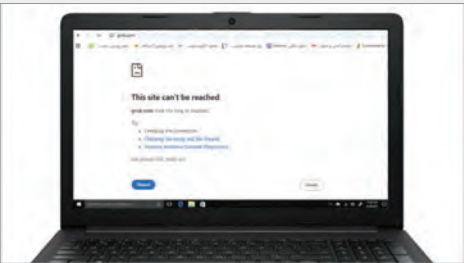

خسارت ساعتی ۵۳ تا ۱۶۱ میلیارد تومانی به‌خاطر قطع اینترنت

اقتصاد| اگر گزارش مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی را ملاک قرار دهیم که آبان سال گذشته درباره خسارت فقط فیلترینگ منتشر شده بود، با یک حساب سرانگشتی متوجه می‌شویم در حالت خوش‌بینانه ساعتی بین ۵۳ تا ۱۶۱ میلیارد تومان به صنف دیجیتال خسارت وارد می‌شود. خسارتی که فقط از محل فیلترینگ است و به‌طبع قطع کامل، خسارتی بسیار بیشتر از این مبلغ خواهد داشت. پنجشنبه ۱۸ دی‌ماه، حدود ساعت ۹ شب ستاره ایران در کهکشان راه ارتباطی افول کرد و چراغ‌های رابطه خاموش شد. همه آنانی که نگاهشان به صفحه گوشی‌ها، تبلت‌ها و سایر وسایل ارتباط جمعی الکترونیک بود یا مشغول گفت‌وگو با یکدیگر در دنیای مجازی بودند، ناگهان رشته‌های ارتباطیشان گسسته و نگاهشان به صفحه‌های نمایشگر خشک شد. چندی نگذشت که اپراتورهای تلفن همراه هم یکی پس از دیگری از دسترس خارج شدند و هرگونه روزنه ارتباطی بسته شد. هیچ‌کس نمی‌دانست دقیقاً چه اتفاقی افتاده و چه تصمیمی گرفته شده است، اما برخی امیدوار بودند روز جمعه این محدودیت برداشته شده یا دست‌کم، فضا برای برخی کسب‌وکارها فراهم شود. این امیدواری چندان ناپیید و از آن روز تا زمان نگارش این گزارش بیش از ۱۲۰ ساعت است که اینترنت سراسری قطع شده است و عمده رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران نیز از آن مستثنا نیستند.

۱۸ هزار میلیارد تومان خسارت در ۹۰ ساعت

خان اختلال در زندگی روزمره را هر‌ک‌دم می‌کنیم، می‌رسیم به‌خان بعدی؛ کسادی کسب‌وکارهای اینترنتی، گسترش روزافزون مشاغل خانگی، مستقل و خرد در بستر اینترنت و اقبال عمومی به خریدهای اینترنتی به‌ویژه از دوران کرونا به بعد، یکی از پدیده‌های اجتماعی- اقتصادی ایران بود. اما این روزها صاحبان این مشاغل و حتی کسب‌وکارهای بزرگ‌تر با مشکل جدی مواجه و متحمل زیان‌های قابل توجهی شده‌اند.

سایت خبری «دیجیاتو» در گزارشی با استناد به داده‌های رسمی مقامات حوزه تجارت الکترونیک برآورد کرد «پس از گذشت ۹۰ ساعت از قطعی اینترنت، خسارت این قطعی حدود ۱۸ هزار میلیارد تومان (۱۳۵ میلیون دلار) است». همچنین در برآورد دیگری به استناد سخنان وزیر ارتباطات در سی‌ام تیرماه که گفته بود: «در هر دو روز (در زمان جنگ ۱۲ روزه) معادل یک‌هزار میلیارد تومان به اقتصاد دیجیتال کشور خسارت وارد شد» نتیجه گرفته می‌شود که در همان ۹۰ ساعت بیش از ۲ هزار میلیارد تومان به حوزه اقتصاد دیجیتال زیان وارد شده است. اما اگر گزارش مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی را ملاک قرار دهیم که آبان سال گذشته درباره خسارت فقط فیلترینگ منتشر شده بود، با یک حساب سرانگشتی متوجه می‌شویم در حالت خوش‌بینانه ساعتی بین ۵۳ تا ۱۶۱ میلیارد تومان به صنف دیجیتال خسارت وارد می‌شود. خسارتی که فقط از محل فیلترینگ است و به‌طبع قطع کامل، خسارتی بسیار بیشتر از این مبلغ خواهد داشت.

گزارش

محمدزاده| بی‌هیچ مقدمه‌چینی و استدلالی می‌توان در یک جمله ساده گفت: حال تولید این روزها خوب نیست و هرچند در سال‌های اخیر مشکلات سنتی از قبیل سرمایه در گردش و موضوعات مرتبط با بیمه، مالیات و بخشنامه‌های خلق الساعه اثرات منفی بسیاری بر حوزه تولید و اشتغال در این بخش داشته، اما به نظر می‌رسد اکنون به نقطه‌ای رسیده که لازم است تصمیمات اساسی برای پیشگیری از کندی بیشتر چرخه تولید در کشور گرفته شود. بر همین اساس و برای داشتن تصویر روشن‌تری از مسئله به چند نکته اشاره می‌کنیم:

■ ظهور واسطه‌ها در نقش حمایتگر تولید

از اوایل دهه ۸۰ که موج جدید و آشکارتر تحریم‌های بین‌المللی در حال شکل‌گیری بود، فعالان بخش‌های صنعتی و تولیدی که عمدتاً به شیوه‌های مرسوم سنتی به دنبال تهیه مواد اولیه بودند بر این باور بودند که دستیابی به مواد اولیه امکان‌پذیر خواهد بود و درنهایت قرار است اندکی هزینه‌بیشتری پرداخت کنند که البته در سال‌های نخست تا حدودی به همین شیوه پیش رفت، اما در سال‌های انتهای دهه ۸۰ آرام‌آرام شاهد اضافه‌شدن بازیگران جدیدی در صحنه تولید بودیم . این حلقه جدید زنجیره تولید که در نقش حمایت از تولیدوارد عرصه شده بود عملاً تنها یک کارکرد داشت و آن تهیه مواد اولیه مورد نیاز در بخش‌های تولیدی و صنعتی بود، اما برخلاف واسطه‌های سنتی که فقط به دنبال سود حاصل از واسطه‌گری خود بودند

در شرایط اضطراری فیلترینگ انتظار این است که دولت برنامه مشخصی برای کسب وکارهای اینترنتی داشته باشد

اقتصاد دیجیتال در خواب زمستانی

شرکت‌های بیمه اگر بتوانند بیمه خسارت‌های حاصل از قطع اینترنت را در سبد محصولات خود داشته باشند توجه بسیاری از فعالان این عرصه خواهند بود

می‌تواند جریان فروش برخط آن‌ها و به‌طبع جریان درآمدیشان را مختل کند؛ ورودی مالی از بستر فروش اینترنتی و برخط عملاً معلق شده و این اقدام دولت ضربه مستقیمی به تولیدکننده کالا و خدمات و کارگزاران اکوسیستم فروش برخط وارد می‌کند». زارع با برشمردن خدمات بلاگرهای فضای مجازی در زمینه تبلیغات و معرفی کالا و خدمات تولیدکنندگان گفت: «یکی از اقدام‌های بلاگرهای حوزه فضای مجازی معرفی و تبلیغ کالا و خدمات واحدهای صنعتی و تجاری است که با اقبال مخاطبان و دنبال‌کنندگان مواجه است و اثر مستقیمی بر میزان فروش آن‌ها دارد، با توجه به اینکه بیشتر کسب‌وکارها بودجه لازم برای هزینه‌های بالای تبلیغ در فضای تلویزیونی و رادیویی را ندارند، اقدام به همکاری با بلاگرهای حوزه کالا و خدمات می‌کنند. این خدمت بلاگرها کمک مؤثری به فروش کالا و خدمات سازمان‌ها و صنایع می‌کند که نظر به قطع دسترسی عمومی به اینترنت هم‌اکنون تبلیغات، فروش، درآمد ریالی و ورودی مالی این حوزه نیز قطع شده است». وی افزود: «ضرر حاصل از تصمیمات مسدودسازی اینترنت چگونه و توسط چه دستگاه‌های دولتی جبران می‌شود؟ خسارت‌های تولیدکنندگان کالا و ارائه‌دهندگان خدمات و کارگزاران اکوسیستم فروش

اجتماعی مانند اینستاگرام و وب‌سایت‌ها پیگیری می‌کنند و حتی برای دریافت خروجی مؤثر اقتصادی در این حوزه خط تولید محتوا راه‌اندازی کرده‌اند که نظر به تخصصی بودن کار، هزینه‌های قابل توجهی برای آن‌ها به همراه داشته است، اما در حال حاضر امکان بهره‌برداری از ظرفیت‌سازی‌های گذشته خود را ندارند حال آنکه هزینه‌های ثابت گرداندن چنین تشکیلاتی برای صاحبان صنعت و کسب‌وکارها پابرجاست».

وی با اشاره مسدودسازی دسترسی‌ها به اینترنت و فضای مجازی گفت: «هم‌اکنون دسترسی به اینترنت و شبکه‌های مجازی برای تمام ذی‌نفعان اکوسیستم کسب‌وکارهای برخط چه در حوزه سایت و چه در حوزه شبکه‌های اجتماعی مسدود است و مشتریانی که از این بسترها برای تهیه کالا و خدمات استفاده می‌کردند با سردرگمی مواجه شده‌اند و روند فروش کالا و خدمات از این بسترها متوقف شده است». این مشاور حوزه فروش برخط کالا افزود: «قطع اینترنت و رخدادهای اینچنینی موجب ایجاد دلسردی فعالان اقتصادی سرمایه‌گذار یا خریدار خدمات این حوزه شده که بر آینده صنعت فروش آنلاین و ورود سرمایه به این اکوسیستم اثرگذار خواهد بود؛ ذهنیتی برای کارفرمایان و صاحبان صنعت در حال شکل‌گیری است که دولت هر زمان اراده کند

اکنون وضعیت تولیدبه نقطه‌ای رسیده که لازم است تصمیمات اساسی برای پیشگیری از کندی بیشتر چرخه کسب‌وکار در کشور گرفته شود

تولید بیش از هر زمانی نیازمند حمایت است

رونت گرفتن بازارهای جدید مالی در عرصه ارزهای دیجیتال نوظهور و اضافه شدن بازار سنتی طلا به فهرست جایگزین تولید در اواسط دهه ۹۰، عملاً موج جدیدی از تطبیلی واحدهای تولیدی آغاز و پس‌لرزه‌های آن در افزایش تعداد بیکاران بیش از پیش احساس شد و دولت وقت را مجبور به واکنش کرد و سیاست‌های متنوعی تحت عنوان بسته‌های حمایت از تولید تدوین شد. با اقدام‌های انجام شده هرچند تا حدودی از تشدید اوضاع جلوگیری شد، اما

آنلاین عملاً بدون پاسخ و توجه باقی مانده و انگیزه همه فعالان این عرصه را تضعیف کرده است».

■ سازوکارهای بیمه‌ای راهکاری برای کاهش خسارت‌ها

این فعال حوزه فروش آنلاین کالا و خدمات یکی از راهکارها را تهیه و تدارک سازوکارهای بیمه‌ای و حمایتی در برابر شرایط ویژه و خاص دانست و گفت: «خسارت‌های مالی برای کسب‌وکارهای برخط و بلاگرها بسیار بالاست. یکی از راهکارهای قابل بررسی در این خصوص تعیین سازوکارها و بسترهای بیمه‌ای برای تولیدکنندگان و فعالان این عرصه است. شرکت‌های بیمه اگر بتوانند بیمه خسارت‌های حاصل از قطع اینترنت را در سبد محصولات خود داشته باشند مورد توجه بسیاری از فعالان این عرصه خواهد بود ابعاد این مهم نیازمند تصمیم‌سازی و سیاست‌گذاری متخصصان امر است».

وی افزود: «مسئله تعیین خسارت یک چالش چندوجهی است؛ چراکه فعالان مختلف حوزه فروش برخط گردش مالی و درآمدی متفاوتی دارند در کنار این مهم که تعیین خسارت درست را ناممکن کرده است؛ حمایتی از سوی بخش دولتی برای جبران خسارت‌ها و آسیب‌ها چه در دوره دفاع ۱۲ روزه و چه در وضعیت کنونی دیده نشده است».

■ ضرورت رفع فیلتر از دامنه‌های داخلی و دارای مجوزهای قانونی

زارع با اشاره به اعتراض بدنه فعالان فروشندگان اینترنتی گفت: «فروشندگان اینترنتی و فعالان فضای مجازی نسبت به شرایط کنونی اینترنت و فضای مجازی اعتراض‌های مشخص و هدفمندی دارند، اما جایگاه و حقی برای اعلام شکایت و اقدامی از سوی دولت و دیگر دستگاه‌ها برای به‌رسیت شناختن این حق و اعتراض دیده نشده است؛ یکی از راهکارها رفع فیلتر از دامنه‌های داخلی و دارای مجوزهای قانونی است؛ دقت شود که سکوهای فعال در زمینه فروش کالا کفاف نیاز تولیدکنندگان و صنعتگران علاقه‌مند به فروش اینترنتی و مستقیم را نمی‌دهند».

وی خاطرنشان کرد: «در حوزه فضای مجازی و کسب‌وکارهای اینترنتی، تمرکز و مانور مسئولان روی مسائلی مانند حجاب است، اما می‌شد درکنار این مسئله حمایت‌های واقعی و تسهیل‌گری لازم برای حل و عبور از موانع موجود در زمینه کسب‌وکارهای برخط در شرایطی مانند جنگ یا بحران‌های مانند آنچه امروز پیش آمده است، اندیشیده شود. این روزها مرکز ملی فضای مجازی و دولت باید بیشتر هوای کسب‌وکارهای اینترنتی و آسیب‌دیدگان این حوزه را داشته باشند؛ امیدوارم مردم ایران روزی به اینترنت و بسترها با کیفیتی مانند دیگر کشورها دسترسی پیدا کنند».

محمدحسین سمندی، مشاور حوزه کسب‌وکار با اشاره به تبعات ایجاد شده و خسارت‌های وارده به کسب‌وکارهای برخط و کارگزاران و مجموعه‌های فعال در حوزه تولیدکنندگی محتوا گفت: «همه کسب‌وکارهای برخط در انتظار اتصال به بسترهای فیلتر و مسدود شده هستند تا بتوانند جریان کسب‌وکار و فروش خود را در سکوی اینستاگرام و وب‌سایت‌ها از سر بگیرند؛ چراکه هیچ‌گونه روزنه و راهکاری برای اتصال پایدار به بسترها تاکنون مشاهده نشده است». وی افزود: «به نظر من تعیین خسارت در این عرصه ممکن نیست، ریزشی در مشتریان هنوز دیده نمی‌شود، اما تضعیف انگیزه و حوصله مردم و ناراضیاتی آن‌ها از این وضعیت برای سفارش کالا و خدمات مشهود است».

جاری نیز موجب شد تا کار به جایی برسد که کارگران ماهر حاضر به ادامه فعالیت در بخش‌های تولیدی و صنعتی با حقوق‌های تعریف شده نشوند.

■ خطر تعدیل نیروی انسانی وموج بیکاری

سرانجام کنار هم قرار گرفتن تمامی عوامل یاد شده در سال‌های اخیر از یک سو و بلندتر شدن دیوار تحریم‌های بین‌المللی از سوی دیگر کار را به جایی رسانده که به جز واحدهای تولیدی مواد خوراکی که حداقل بازار داخلی را در اختیار دارند مابقی واحدهای صنعتی و تولیدی که برای ادامه فعالیت نیازمند بازارهای خارجی هم هستند امروز در شرایطی قرار بگیرند که عملاً شاید بتوان گفت حتی تغییراتی چون زیانده تبدیل کند. ازاین‌رو باز همان جمله ابتدای مطلب را تکرار می‌کنیم که این روزها تولید بیش از هر زمان دیگری نیازمند حمایت‌های جدی و نجات‌بخش است؛ چراکه اگر شرایط به همین منوال پیش برود موضوعی چون افزایش حقوق کارگران (افزایشی بیش از درصدهای سالیان گذشته) که امری ضروری و منطقی است خارج از ظرفیت تاب‌آوری بسیاری از واحدها خواهد بود و ناگزیر باید به سراغ کاهش نیروی کار بروند که در این صورت باید منتظر موج شدیدی از بیکاری‌ها در سال آینده باشیم. بنابراین اگر دولت از هم اکنون به فکر تدابیر عملی و کاربردی فوری نباشد بهار سال آینده بی‌شک سردتر ین فصل تولید کشور خواهد بود.

■ اقبال سرمایه‌گذاران به دلار و طلا

در ادامه به دنبال تحولات منطقه‌ای و سرعت گرفتن افزایش قیمت جهانی طلا و نیز افسارگسیختگی قیمت دلار در چند سال اخیر عملاً تمام توجهات صاحبان سرمایه معطوف به این دو حوزه شد و بخش‌های دیگر همچون مسکن که نقش قابل‌توجهی در چرخه صنعت و تولید دارند در حاشیه قرار گرفتند. همچنین افزایش فاصله حقوق دریافتی کارگران شاغل در بخش‌های تولیدی و صنعتی با هزینه‌های